

Biblioteca Universităţii

Cluj

Iulia

...re sub conducerea unui comitet.

ALEGATORI! V'atragem din nou luarea aminte asupra insemnatii pe care o au alegerile comunale: Ne alegem conducatorii pe timp de opt ani. Ascultati sfatul oamenilor cari v'au dus la bine si in trecut, si nu uitati sa urmati cu credinta partidul national, care va lupta si acum alaturi de cel taranesc, si va trebui sa iasa biruitor, ca si la alegerile pentru Camerele Agricole.

PESTE 20 DE ANI

Declaratiile dlui Sever Dan, ar putea să obvină între partidul național și minoritățile în țara noastră, în special Ungurii, — cari declarații au apărut aproape în toate ziarele, — au avut, cel puțin, darul, să adormă, amintiri și sentimente, peste cari timpul începe să așeze scoarța vindecătoare: **amintirile trecutului.**

Domnul Sever Dan, deputat membru de valoare al partidului național, declară că: până cum partidul național n'a sosit să încheie un pact cu naționalitățile minoritare cel puțin timp de 20 ani — cea ce desigur cadrează în vederea întregului partid, — dar Dsa, în vederea faptului că P. N. „se pune pe baze noi“, speră, că se va ajunge cu minoritățile „și mai ales cu Ungurii“ la o învoială, dispus fiind partidul a încheia cu ei (cu Ungurii) un pact pe bază de compromis.

Nu știu dacă dl Sever Dan și alții, cari li împărtășesc aceste vederi, și-au dat seama de cel dintâiu efect al acelor declarații: **trezirea amintirilor trecutului** încă foarte apropiat; și nu știu dacă dl Sever Dan și alții, dându-și seama de trezirea acestor amintiri, nu-și pun întrebarea: Oare acestea amintiri nu vor pune un puternic „veto“ în calea înfăptuirii unui astfel de pact?!

Chestiunea merită să se frământeze puțin. O clarificare se impune și deoparte și de alta. Că Ungurii se vor gândi la un astfel de pact e de înțeles. Ei nu pot decât să câștige pe urma lui. P. N. însă nu se găsește în situația că trebuie să alege după un astfel de pact. Această „pactizare“ nu o reclamă nici interesele de stat în general și nici interesele partidului în special.

P. N. se pune „pe baze noi“, numai ca organizare; el rămâne însă la același program din trecut adaptat noului Stat român format în cadrele României de azi. El, P. N., nu mai luptă pentru susținerea naționalității române împotriva unei stăpâniri străine, ci luptă pentru așezarea pe baze trainice și solide a țării sale. Natural că întru ajungerea acestei ținte, P. N., trebuie să treacă prin toate în țara noastră; și felul de tratament ce trebuie să se aplice acestor minorități este un punct esențial din programul său, cu atât mai virtuos că este partidul cel mai indicat la guvernământul țării.

Încă privește acest punct al programului partidului național, el este deplin cristalizat prin hotărârile luate și fixate, ca un crez al său, încă la 1 Dec. 1918. Sînt 7 ani de zile decând P. N. a strigat cu glas stentoric, în

auzul întregii lumi: **„Deplină libertate națională pentru toate popoarele conlocuitoare“**, și acest strigăt a fost pecetluit cu unanimă aprobare a întreg popoului român de dincoace de Carpați, aci, sus în cetatea Alba Iulia.

Da, încă acum sînt 7 ani, P. N. cu un gest marinos, în însuflețirea idealului atins, a aruncat un vâl al uitării peste trecutul de suferință, și în generozitatea sufletului său românesc a întins mîna cavalerescă minorităților. Această mîna cavalerescă însă, timp de 7 ani, până azi, a fost respinsă din partea minorităților, și aici adaug eu: **în special din partea Ungurilor.** Pactul, ori mai bine spus, hotărîrea dela Alba Iulia este un crez politic al P. N., celelalte pacte, de ocazie, pe baze de compromisuri, sînt de cele mai multeori cărpe roșii bune de scuturat înaintea ochilor încrezătorilor. Și când stai să te gîndești la aceste pacte, de sine se ridică întrebarea: este oare cu puțință?

Nu noi P. N. trebuie să mai dăm probe de sinceritate apropierei. Am dat-o la 1 Dec. 1918. Ei Ungurii trebuie să dea probă de ea, prin ținuta lor. Din probele de până aci vedem contrarul. Până azi, după 7 ani, n'au dovedit, prin nici o ținută a lor, nu că au prins, dar nici cel puțin că au înțeles, gestul partidului național. N'au încă o cale drept croită în politica țării românești; ei aleargă după himere pe cari zadarnic le caută.

Dacă în această orbecare au ajuns la pactul dela Ciucea, cu un partid răsărit din legende, care partid a pierit pe cum piere legenda în creer de copil, nu ne mirăm.

Dacă au făcut acord cu partidul liberal în alegerile agricole trecute, nu ne mirăm. Ungurii petrec într'o orbecare politică; iar partidele cu cari până aci au stat în „pacte“, erau greșite din punctul de vedere al puterii lor în stat. Acestea partide în organizațiile lor aproape neexistente, în ținutul dincoace de Carpați, se razimă pe umerii transfulgilor din partidul național, pentru cari stăpînirea ungurească de pe vremuri, se vede că n'a fost „piatra apăsătoare“ (vorba lui Eminescu). Ori, ce-am putea spune despre un Metes, azi deputatul impus al Ighiuului, care în vremurile trecute, purtând în brațe pe vestitul Szász Pali, cerca fără rușine să îndemne poporul românesc a crede că el, Szász Pali, cu Ungurii lui, sînt fericitorii neamului românesc și nu Maniu, Vaida și soții, cari sînt niște „vîntură-țară“ (vorba lui Metes în 1910)?!

În cazul cel mai bun, aceste partide se sprijinesc, aci la noi, pe indivizi tineri în politică,

cari netrecând prin focul cristalizator al trecutului, sînt ușor de amăgit în mrejele șmecheriilor politicianismului dătător de hrană.

Minoritarii, în special Ungurii, trebuie să revină; trebuie să-și cristalizeze ținuta lor politică dându-și seama și prin zădărnici gestul P. N. dela 1 Dec. 1918.

Până atunci noi cei din jurul P. N., cari alături de întreg poporul românesc, ne-am piecat umerii sub greutatea omoritoare a pietrii stăpînirii ungurești; nu putem uita durerea ranelor sufletești cauzate pe vremuri; nu putem uita scrâșnetul de durere al lui Horia de pe roată; nu putem uita suspinul înecat al lui Iancu palmuit de Unguri. Acestea au fost căldura sufletelor noastre în luptele trecutului. Ori dacă vreți: cum am putea uita pe judecătorii unguri Korbuly și Oelberg, cari pentru faptul că manifestam pe față dragostea noastră pentru neamul din care facem parte, au înfundat cu noi temnițele Seghedinului?!

Cum am putea uita pe avocatul Samuel Adorján, care încerca, în fața tribunalului din

Alba Iulia, să ne deschidă temnițele, fiindcă sîntem daco-români?!

Ori, cum aș putea uita chiar eu fapta mizerabilă a autorităților ungurești de pe vremuri, cari sub Nr. oficios spuneau că ofițerii lor nu cunosc un Ioan Simu ci numai un Simu János?!

Cum ar putea uita preotul care la 1916 a fost smuls din cuibul cald al familiei, pus în cătușe și escortat ca un tâlhar în temnițele Clujului, pentru singurul fapt că avea un fecior, care lupta în șirele glorioasei armate române?!

Cum, cum am putea uita?!

Da, dl Sever Dan și noi toți avem o convingere că: minoritarii, și în special Ungurii, vor reveni de pe calea rătăcită a politicii pe care o joacă, se vor apropia, ei de sine nu căutați de noi, de aceia cari vreau binele tuturor și mai pe sus de toate binele țării... de P. N., altcum amintirile trecutului se vor deștepta în tăinițele sufletelor noastre, spunând: „**peste 20 de ani!**“

20 Oct. 1925.

Protopop Ioan Simu.

D. N. Iorga despre iluziile dlui Ionel Bratianu si tratativele opozitiei

Într'un interviu acordat unui ziar, dlui Nicolae Iorga a făcut unele afirmațiuni asupra iluziilor d-lui Ionel Bratianu, — că guvernul va încerca să prezideze viitoarele alegeri.

Iată-le:

„Intotdeauna am fost și sunt deprins a nu turbura pe un om în iluziile sale. Cine a făcut o Constituție ca a partidului liberal, are tot dreptul să și și bată joc de el“.

Iar despre tratativele opozitiei

Declaratiile d. Lupu la o adunare

Guvernul a fost înfrânt la aceste alegeri căci țaranul a știut să și apere cu brațele dreptul său. Oricare alt guvern ar fi tras consecințele. Liberalii persistă, dar guvernul e mort în fața țării. Nu mai rămâne de făcut pompa funebră și pregătirea viitorului guvern.

Doresc să se facă tovărășia cu partidul național, dar voesc

și de desbinările pe care le-ar dori guvernul, șeful blocului a declarat:

„Actele încheiate stau la dispoziția tuturor. Ca să fie o desbinare ar fi trebuit să fie o imbinare; or, noi tocmai lucrăm la imbinare și chiar cu tot succesul.“

„Vă pot anunța că există tratative și ele sunt chiar pe calea cea bună, care este însă prostul oare să vorbească de ele până nu se vor termina“?

Din Camera

D. N. Iorga, primit cu entuziaste aplauze de membrii opozitiei citește la sumar în numele opozitiei unite următoarea declarațiune:

După o lungă guvernare începută cu cele mai mari fâgăduinți și continuată printr'o serie de capitulări și schimbări de atitudine, ducând țara dintr'o criză în alta și pregătindu-i, fără urmă de conștiință, o totală ruina, guvernul liberal, impus Suveranului printr'o grosolană imbulzire și aproape cu amenințare, a suferit din partea păturei fundamentale a țării, cu prilejul alegerilor Camerelor agricole, o

respingere din acelea, care pe ori și ce partid cu concepții civilizate și cu grija demnității sale, i-ar îndemna la imediata retragere.

Totuși, guvernării, pe cari România nu i-a cerut, n'a avut nici de ce să-i stimeze, nici să-i iubească, voiesc să se impună mai departe țării și Regelui.

Ei încep astăzi încă o legislatură și cred că ajung intrigi, cari neconținut se dovedesc, — și asigurăm, — se vor dovedi sterpe, pentru a face din presupusa slăbiciune a adversarilor un prrijin pentru iremediabila slăbiciune reală a lor.

Opoziția-unită pentru a face ca lucrurile să intre în legalitate și să asigure colaborația normală între guvern și țara însăși, nu crede necesar să participe activ la lucrările agonice, artificial prelungite, a unui regim rănit de moarte.

Ea se va ocupa numai de proiectul legii electorale, a cărui prezentare inoportună îngăduie ca puterea de fapt, exercitată de actualul parlament ilegal, să falsifice aparatul electoral menit să dea în curând, pe pragul dezastrului amenințător noua

guvernare și eventual de unele proiecte privind interese superioare de Stat, care ar fi prezentate de guvern.

Până la sfârșitul de neînlaturat al unei guvernări condamnate, prin greșelile, dar mai ales prin neputința formulelor seci, servite de o activitate imorală ea va discuta cu guvernul numai abuzurile care zilnic se înmulțesc și care cer în fața țării sancțiunea morală pe care altfel ar da-o, trecând la acte ilegale, țara însăși.

- STIRI -

— **Aniversarea încoronării.** Elevii liceului Mihai Viteazul au asistat în 15 Oct. la serviciul divin oficiat în Biserica Încoronării de p. prot. Rusan, în amintirea actului încoronării. A vorbit p. prot. Rusan, arătând însemnătatea zilei.

— **În ziua prințului Carol,** Sâmbăta trecută, orașul nostru a fost frumos pavoazat. S'a ținut serviciu divin la toate bisericile.

— **La școala superioară de comerț** s'a ales un nou comitet școlar, în frunte cu dl Dr. Ion Pop, fost prefect.

— **Pe ziua de 29 Oct. a. c.** vor fi trimise în concediu, la vetre, oamenii de trupă din contingentul 1924 și mai vechi, dela toate unitățile și serviciile armatei de uscat și din aeronautică, prevăzuți în bugetul ministerului de război.

— **La Brașov a nins.** Săptămâna trecută au căzut primii fulgi de zăpadă în oraș și împrejurimi. Temperatura a scăzut simțitor.

— **Un record în aviația noastră.** Lt.-aviator Titi Tânăsescu și sub-lt.-aviator Puiu Părvulescu, având mecanici la Bord pe maeștrii Bușila și Stenger, au executat la 16 Oct., raidul Tecuci-Iași-Cluj-București-Constanța-Galați-Tecuci, pe avioane „Potez“, parcurgând 1600 klm., și bătând astfel recordul aviației române.

— **Noua monedă ungară.** Consiliul de miniștri a fixat noua unitate de monedă la 12.500 coroane hârtie.

— **Înființarea unui episcopat ortodox al Românilor de peste granițele țării.** De noul episcopat vor depinde bisericile române din Serbia, Bulgaria, America, precum și cele din capitalele occidentale. E vorba ca acest episcopat să ia ființă din toamna viitoare.

— **Un dar al M. S. Regelui.** Cu ocazia vizitei făcute la Chișinău de MM. LL. Regele și Regina, Majestatea Sa Regele a binevoit a dona suma de lei 100.000 pentru a fi împărțită atât persoanelor care au adresat cereri de ajutoare cât și diferitelor societăți de binefacere și de ajutor al orașului Chișinău.

— **La solemnitățile investirei** Patriarhului Miron Cristea și-au anunțat sosirea următorii înalți prelați străini: Patriarhul Vasile al Constantinopolului, Patriarhul Damianos al Ierusalimului și Mitropolitul Ștefan, primatul Bulgariei.

— **Înlocuirea prefectilor din Ardeal.** D. I. Murgău, prefect al jud. Turda-Arieș a demisionat, în locul său a fost numit d. Vasile Candrea, actual inspector școlar. De asemeni, în Ardeal toți vechii prefecti vor fi înlocuiți; organizațiunile județene și parlamentarii au solicitat aceasta, în vederea alegerilor comunale.

* **Proprietatea din hotarul comunei Barabant a contelui Teleky Géza este de vânzare.** Are o întindere de 38 jug. cadastrale și se vinde în treaga sau în parcele dela un jugur în sus. Este scutită de înțibuleaza imediat pe cumparator. Se pot face înlesniri de plata. Informațiuni detaliate se dau de catre subsecretarul Dr. ZAHARIE MUNTEAN avocat.

Atențiune!

ODOL apa de gura sticle mare lei 60, sticle mici lei 48, la drogueria ONGERT A-Iulia. 2-5

— **Statuia Unirei la Iași.** Cu ocaziunea prezenței în Iași, MM. LL. Regele și Regina au ținut să vadă și statuia Unirei, lucrată de dna Olga Sturdza, prezidenta generală a Societății O. O. R., din marmură de Triest. Suveranii și-au exprimat via admirație pentru această lucrare de mare valoare artistică. În același timp, Suveranii și-au exprimat dorința de-a participa la inaugurarea acestui grandios monument, care va avea loc în curând.

— **O comemorare a lui St. O. Iosif.** Societatea Academică „Dacia“ dela Cernăuți, a prăznuit în seara de 10 crt. aniversarea a 50 de ani dela nașterea poetului Ștefan O. Iosif.

Renumitul profesor de dans diplomat Adam Chis la 25 Oct. ort. va începe scoala de dans modernă, în care se vor învăța toate dansurile nationale oastele cele recente dansuri moderne.

Oare particulare în ori si ce timp se vor preda.

Reforma invatamantului secundar

Se cuprinde noul proiect de lege. Acest proiect cuprinde multe reforme interesante. Printre altele gimnaziul devine o institutie aproape de sine statatoare. Anii de invatamant se reduc la trei.

Acei cari vor să termine invatamantul în gimnaziu vor depune la finele anului al treilea un examen de diplomă și vor obține o diplomă de absolvire. În baza acestor diplome, absolvenții se bucură de diferite avantajii, printre care și dreptul de a ocupa anumite funcțiuni.

În proiect se prevăd și funcțiunile ce se pot ocupa.

În ceea ce privește cursul superior al învățământului secundar var fi împărțit cu și fără bacalaureat. Acei ce vor să se mulțumească cu învățământul liceal vor urma 8 ani și vor depune la finele anului 8 un examen de capacitate.

Acest examen le dă dreptul la reducerea anilor de serviciu în armată precum și de a ocupa anumite funcțiuni. Cei ce doresc să urmeze Universitatea, trebuie să se supună examenului de bacalaureat.

Dela Sedria Orf. a jud. Alba. Nr. 6064—1925 orf.

Publicatiune

În vederea desființării sedrii orfanale a județului Alba și trecerea ei la Tribunalului A.-Iulia, se publică spre cunoștință generală că D-1 Primpreședinte a Curții de Apel Cluj cu ord. Nr. I. H. 15—925 Preș. a ordonat selecționarea arhivei. Selecționarea se va face în sensul ordinelor circulare ale Ministerului de Just. Dir. Gen. Cluj Nr. 18501—1923 Just. I. și 23283—1923 Just. I. resp. ord. Nr. 11300—1912 M. I. 34249—1912 M. I. și 19742—1913.

Cei interesați, dacă doresc, că dintre dosarele din anii 1872—1886, ce urmează a fi selecționate să li se elibereze unele acte, sau doresc, să fie păstrate mai departe, să înainteze cererea motivată către președintele sedrii orfanale județene din Aiud, în termen de una lună socotite dela însurarea publicațiunii de față.

Aiud, la 8 Oct. 1925.

Dr. HENZEL m. p. președ.

A V I Z

Cooperativa „Zalatna és vidéke gazdasági és ipari fogyasztási szövetkezet” din Zlatna,

în adunarea generală extraordinară ținută la 27 Sept. 1925 a hotărât lichidarea societății.

Invită Consiliul de administrație pe creditorii acestei societăți cooperatiste, ca în termen de 6 luni de zile, socotite dela ultima publicare, să-și valideze pretenșiunile față de societate.

CONS. DE ADM.

Ocaziune! De vânzare 2 mașini în stare foarte bună, una este pentru familie și una pentru pantofari, **cu un preț foarte mic.** Mașinile se pot vedea la Gheorghe Drămbărean, A.-Iulia str. Regt. 5 Vânători 82.

AVI

Aduc la cunoștință lui public, că am deschis **lier de pălării în str. 5 V. tori No. 54 viz-avi de biserică Băraților, sub titlu „Unio”, mesec orice fel de lucru de cial pălăriiilor de domni și d noi, vechi, văpsituri, tramări etc., în condițiunile mai favorabile.**

Rog Onoratul Public a sprijini și a vă convinge spre serviciul meu avantajos și prompt.

Cu toată stima: **Alexandru G. Pap** pălărier modern.

Chipiurile pt. oricare liceu se gasesc la croitorul Florian Adam str. Plevnei 11.

DE VÂNZARE

In Piata Grănicerilor din Teiuș

Vând un imobil cu 2 case, — moară sistematică cu iluminat și mână electric, motor 38 H. P. — dependințe, — grădină de pomi și zarzavat, — loc de clădit, un cal și 2 trăsuri

Adresa: Văd. Vilma Mușat, Teiuș No. și la administrația acestui ziar.

Institut de arte grafice „ALBA” societate pe acțiuni

LIBRĂRIA

Bogat asortată cu toate articolele de birou. Carti didactice pentru scoalele primare, secundare și de ucenici. Carti literare și de știință. Mare deposit de caete, cerneală, hârtie și rechizite școlare. Articole de papetărie.

TIPOGRAFIA

Complet reorganizată și din nou asortată cu cel mai modern material de tipar. Execută ori-ce lucrare de tipografie în condițiuni superioare. Primește comenzi pentru tipărirea de cărți, broșuri, publicațiuni periodice, imprimare administrative, invitații, afise, bilete de vizită etc.

Comerciantii din provincie, găsesc la depozitul fabricii de textile

„TESĂTORIA ARDELEANĂ”

Societate Anonimă Alba Iulia

tot felul de țesături moderne, pe lângă prețurile cele mai reduse de fabrică.

VINEA

soc. pe acții pentru comerțul de Vinuri și derivatele lor.

Deposit
ALBA-IULIA
Str. Roșiorilor

Capital

Cumpara și vinde vinuri în deplin varsat
cantități cat de mari. 5 milioane

Societatea pentru comerțul cu mașini de cusut „SINGER”

are onoare a va înștiința că la sucursala din A. Iulia str. 5 Vânători No. 36, găsiți Mașini de cusut „SINGER” pentru familii, pentru croitori, cismari, blănari și curelari, pentru butoniere, ajutorat și tamburat. Mașini speciale pentru industrii, pentru cusut tâlpi, sandale și bocanci pentru țesut și reparat saci motoare electrice pentru mașini de familie și de meseriași.

Se vinde și cu plată în rate pe timp de 2½ ani adică 30 rate lunare. — Cumparam și schimbam mașini vechi Instalatiuni de forte motrice. Ața de cusut. Ace, Ulei și piese de schimb pentru mașini de cusut SINGER. — Atelier special pentru reparații. — Totodată aducem la cunoștință că în curând se va începe curs de brodat și ajutorat care se va da gratuit, cine dorește se poate însușii. Cu stima Bourne & Co.

Faina de muștar

proaspătă, pentru pregătirea muștarului se capătă la Drogueria **Ongert** Alba Iulia

Proiectez camere, săli, biserici și vopsesc uși, ferestre și mobile, odăi de baie în email și imitez diferite soiuri de lemn, **M. Schächter** maeștru zugrav și vopsitor, A. Iulia str. Roșiorilor

„IZVORUL”

institut de credit și economii s. p. a. Alba-Iulia.

SUCURSALE: Ighiu, Mureș-Uioara, Teiuș, Zlatna, Vințul de jos.

Face toate operațiunile de banca. Primește depuneri spre fructificare în condițiunile cele mai favorabile. Sectia de devize

BANCA CENTRALA

PENTRU INDUSTRIE SI COMERT, SUCURSALA

ALBA-IULIA SEDIUL: CLUJ

CAPITAL deplin varsat
Lei 50.000.000—

REZERVA Cca
Lei 20.000.000—

FILIALE: Alba-Iulia, Arad, Hațeg, Bistrița, Sibiu, Oradea mare, Turda

ADRESA TELEGRAFICA
CENTRALA
Telefon No. 68

Tot felul de operațiuni de bancă și comerciale.

ALBA

e singură librărie și tipografie românească în Alba-Iulia, palatul Băncii „Izvorul” Piața M. Viteazul

aranjată cu cel mai variat și modern material. Execută prompt și cu prețurile cele mai moderate

PROPRIETARI DE VII!

Teascuri

Sdrobitoare de struguri

Sacii de călcat

se află convenabil la

CAROLF. JICKELI

ALBA-IULIA No. 33 sau SIBIU No. 15